

Beste lezers van de Heraut. De samenwerking met een gastparochie levert ieder jaar opnieuw nieuwe en verrassende ontmoetingen en verhalen op. Dit jaar brengen we u integraal het verhaal over de wonderlijke genezer Drieske Nijpers, die zijn naam leende aan de volkskunstgroep die Sint Gillis Waas en gastparochie Sint Pauwels afvaardigen naar onze processie. Veel leesgenot en binnenpretjes!

Naast deze Volkskunst- en dansgroep treden ook de verzamelde muziekmaatschappijen van Sint Gillis/Sint Pauwels op. Zij openen de processie in grote getale en 'with pump and circumstance'. Het beeld van Sint Paulus krijgt een notoire plaats in de processie en wordt begeleid door een 5 tal paarden van de lokale ruitrijvereniging uit de gastgemeente.

W. Segers, voorzitter.

Het verhaal van wonderdokter Andries De Clercq, Bijgenaamd Drieske Nijpers.

In de eerste helft van de 19de eeuw woonde te Sint-Gillis Waas het gezin Cornelis De Clerck-Lans (Lans was wellicht gewestspreek, en zou in dat geval Lauwers of Lauwens geweest zijn). Cornelis en zijn vrouw waren van hier afkomstig en woonden op onze gemeente toen hun eerste kind Theodoor geboren werd.

Rond 1825 verhuisden ze naar Kemzeke, en woonden er in een klein huisje op de wijk "Hol" (C Holstraat, nr. 18 staat in de officiële stukken). Deze plaats, op de grens tussen Kemzeke en Sint-Gillis is nu bekend onder de naam "Het Moleken". Cornelis was een kleine boer, die om aan de kost te komen links en rechts als knecht ging helpen. Zijn vrouw moest als spinster nog wat bijverdienen.

Op 10 september 1826 werd te Kemzeke hun tweede zoon Andries geboren. Het gezin groeide nog aan met twee jongens en twee meisjes, zodat het in totaal zes kinderen telde.

Als kind moest Andries reeds vroeg meehelpen in het vrij grote gezin. Teneinde de kost te helpen winnen moest hij hard meewerken op het land. Wellicht heeft Andries, zoals velen van zijn leeftijdsgenoten, geen onderwijs gekregen.

De toestand zag er voor het gezin De Clercq niet rooskleurig uit. Rond de jaren 1845-1850 bereikte de armoede een hoogtepunt : mislukkingen van de aardappel- en tarweoogst, prijsstijgingen, dalen van de lonen en het herhaaldelijk uitbreken van besmettelijke ziekten en epidemieën waren de voornaamste oorzaken van de grote ellende van de volksklasse. Tot overmaat van ramp stierf op 21 maart 1846 vader De Clercq.

Andries was toen 19 jaar, terwijl nog vier kinderen jonger waren.

Rond dit tijdstip kreeg Andries kennis met Catharina Maes van Sint Gillis. Ze huwden hier op 8 januari 1848 en vestigden zich op onze gemeente. Op 25 maart van het zelfde jaar, amper twee maanden na het huwelijk, werd hun zoon Petrus geboren.

De eerste jaren van het huwelijk probeerde Andries als boerenwerkman zijn brood te verdienen. Tijdens de grote crisisjaren tussen 1845 en 1850 was er op het veld, 's zomers, nog wel iets te verdienen. In de winter kende het gezin ongetwijfeld een erg armoedig bestaan. Drieske maakte echter van de nood een deugd. Naast zijn beroep als boerenwerkman probeerde hij nog een andere job uit te oefenen. Als opkoper van lompen, oud ijzer en afval van vlas (zwingelklodden) trok hij van huis tot huis, van dorp tot dorp door het Waasland. Af en toe bleef hij wel eens een weekje op een boerderij om als knecht een handje toe te steken.

Hoe Drieske wonderdokter werd.

Zo belandde Andries op een groot bedrijf in Zeeuws-Vlaanderen. Een oude werkgezel beweerde een "onfeilbare remedie" te kennen om de fijt te genezen. Andries wilde dit "gebed" wel eens horen, en na lang pramen zei de boerenknecht hem de volgende bezweringspreuk voor : "Johannes lag in de miserie, sprak

ons Heere Jezus Christus, Heer wormising, di is abel, in de naam des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes, amen”.

Met deze geheimzinnige woorden en door te wrijven of te nijpen op de plaats waar de zieke pijn voelde, zou men de fijt kunnen genezen. Drieske vroeg aan zijn vriend om de spreuk nog enkele malen voor te zeggen, leerde ze van buiten, en bezat hierdoor – zonder het zelf te weten – een geestelijke bagage die hem in korte tijd beroemd en rijk zou maken.

In het najaar van 1851, toen de oogst geborgen was en er geen werk meer was op het veld, hernam Drieske zijn activiteiten als lompenvergaarder. Zo kwam hij te Vrasene (klein Laar) op een boerderij. Hij scheen daar geen onbekende te zijn, want telkens hij er kwam vroeg men mee te eten. Na het eten vroeg de boer hem een handje toe te steken om het bed van zijn zieke vrouw wat op te schikken. De vrouw leed aan reumatiek en lag reeds wekenlang te bed. Toen ze de vrouw verlegden herinnerde Drieske zich het tovergebed tegen de fijt. Nauwelijks had hij de benen aangeraakt, of de zieke voelde een ongewone trilling doorheen haar lichaam. Dries neep alsof zijn leven ervan afhing. Het was alsof een wonderlijke kracht vanuit zijn handen door haar hele lichaam gleed. Overal waar hij de bazin genepen had, herwonnen de ledematen hun vroegere kracht en na een paar minuten kon de vrouw weer staan en gaan zoals voorheen. Het prevelen van het gebed, samen met het nijpen, genas niet alleen de fijt, maar scheen een probaat middel te zijn tegen allerlei kwalen. Vanaf dit ogenblik zou Andries de bijnaam “Drieske de Nijper” of “Drieske Nijpers” krijgen.

Drieske zelf was ervan overtuigd dat zijn wondere nijpkracht van “hierboven” kwam. Samen met de wonderformule kon daar brood insteken. Gedaan met leuren. Gedaan met het labour op het veld. Dries De Clerck zou wonderdokter worden!

Het duurde natuurlijk niet lang of Drieske werd ontboden of bezocht door mensen die met reumatiek en aanverwante kwalen geplaagd zaten. De eerste “genezing” werd spoedig door meerdere gevolgd. De naam en faam van Drieske Nijpers verspreidde zich heel vlug.

Na enkele maanden kon Andries zich niet tijdig meer verplaatsen en kwamen de mensen van heinde en verre uit de streek zelf naar Sint-Gillis om door hem behandeld te worden. De verkeersmiddelen waren schaars en velen moesten blijven overnachten. Geen wonder dat de herbergiers gouden zaken deden! Bijna ieder huis was een afspanning geworden, en dag en nacht heerste er een ongewone drukte op de weg naar Sint-Gillis. Kort na het begin van Drieske’s wonderbare praktijken beweerde men dat de kwakzalver met de duivel omging. De geestelijkheid heeft dit verzinsel echter altijd tegengesproken.

Eén of twee keer per week kwam Drieske Nijpers naar Sint-Niklaas om in het hotel “De Arend” op de Onze-Lieve-Vrouwplaats raadpleging te houden. Doch de activiteiten van de wonderdokter breidden zich weldra uit tot over de grenzen van het Waasland. Te Antwerpen hield hij zitdag in de afspanning “De Star” in de Kammenstraat.

Ofschoon velen hem hier kwamen opzoeken zou zijn succes hier niet lang duren. Hij oogstte meer succes te Gent, waar hij zijn raadplegingen hield in de befaamde luxehotels als “Cour Saint-Georges”, rechtover het stadhuis, en in het “Posthoornhotel” op de Kouter.

Ook te Brussel kende hij ongemene bijval. De drang om bij de dokter te komen was zo groot, dat speciale kaarten van 15 fr. (in die tijd een enorm bedrag) werden verkocht om toegang te krijgen tot de plaats waar hij zijn visites hield. Bovendien stond er op de tafel in zijn “consultatiekamer” een tinnen schotel waarin ieder patiënt als vrijwillige gift een geldstuk kon achterlaten uit dank of als vergoeding voor de behandeling. Drieske Nijpers zag de centen binnenrollen. Zijn roem verspreidde zich nu tot over de grenzen en patiënten uit Nederland, Duitsland en Frankrijk kwamen de wonderman raadplegen. Het “gebed” zei hij nu niet meer luidop, zodat velen dachten dat alleen het nijpen hen van de pijn genas. Geschiedde zijn eerste genezing in het najaar van 1851, einde februari al, dus amper een paar maanden nadat hij als wonderdokter was gestart, verzochte Andries twee van zijn naaste burens eens zijn geld te komen tellen. De Clercq had immers nooit leren lezen, schrijven of rekenen, en moest daarvoor dus telkens op iemand beroep doen. Kranten uit die tijd publiceerden dat Drieske in februari 1852 meer dan 17 000 fr. bezat. Een fantastische som!

Nu Andries De Clercq een hele meneer geworden was, huurde hij te Sint-Gillis een fraai herenhuis in de Kronenhoekstraat, toen nr. 39 en thans bewoond door dhr. Goeman. Hoewel de roem hem wel naar het hoofd gestegen was, toch vergat hij zijn eigen afkomst en de minderbedeelden niet. Hij was zeer vrijgevig en zelfs kwistig met zijn geld. Zijn wondere kracht en zijn gulle hand schonken hem dan ook hoog aanzien.

Moeilijkheden.

Overall waar Drieske Nijpers zich toonde stroomden vele honderden mensen samen. Zijn visites thuis, te Gent, Antwerpen, Brussel en Sint-Niklaas lokten zoveel zieken dat dokters en apothekers dreigden werkloos te vallen. Het lag dan ook voor de hand dat ze zouden trachten hem uit te schakelen. Na talrijke besprekingen besloot men langs gerechtelijke weg in te grijpen.

Op grond van onwettige uitoefening van de geneeskunde, en aftroggelarij, diende de Geneeskundige Kommissie een klacht in bij de Rechtbank van Eerste Aanleg te Dendermonde, steunend op de wet van 12 maart 1818 die een regeling voorschrijft van wat “betrekkelijk is tot de uitoefening van de verschillende takken der geneeskunde”.

Deze dubbele beschuldiging maakte heel wat ophef in het Land van Waas en iedereen volgde met belangstelling het verloop van het proces.

Op 23 april 1852 werd de zaak opgeroepen. Drieske Nijpers, die zich als wonderdokter bovennatuurlijke gaven had toegeëigend, gaf telkens Bijbelse antwoorden op de vragen van de Voorzitter.

Enkele voorbeelden :

V. –Andreas De Clercq, wie heeft u de kunst van genezing geleerd?

DN. –Dit komt van hierboven.

V. –Geneest gij de mensen?

DN. –Zo zeggen zij.

V. –En hoeveel vraagt gij voor de genezing?

DN. –Ik vraag niets, men geeft mij.

De uitspraak werd naar de daaropvolgende week verschoven, en op 30 april 1852 werd het vonnis geveld: Drieske Nijpers werd, tegen alle verwachtingen in en zonder tussenkomst van zijn verdediger, van beide beschuldigingen vrijgesproken.

De heren van het Geneeskundig Korps dropen beschaamd af, en Drieske verkreeg door deze uitspraak een nog grotere populariteit. Doch hier bleef het niet bij!

Het Geneeskundig Korps tekende onmiddellijk beroep aan bij het Hof van Beroep te Gent.

Op dinsdag 25 mei 1852 werd de zaak Andries De Clercq voor de eerste maal opgeroepen, maar Drieske's verdediging wist de uitspraak een week te verschuiven, tot 1 juni.

Ondertussen stelde de Geneeskundige Kommissie alles in het werk om Drieske op één of ander feit van onwettige uitoefening van de geneeskunde te betrappen, om sterkere bewijzen in handen te hebben. Dit scheen te lukken op 3 juni te Brussel.

Wekelijks hield Drieske er in een gehuurd appartement zitdag. Dit was natuurlijk vlug uitgelekt. Toen hij op die bewuste 3 juni aan de herberg “Le Carloy” (hoek Ruiters- en Leopoldstraat) uit zijn rijtuig stapte was er een massa volk samengestroomd. Onder hen bevonden zich de meest vooraanstaande dokters en ook de politie die Drieske ogenblikkelijk arresteerde en naar het politiecommissariaat opleidde. Deze arrestatie gebeurde op verzoek van een aantal dokters. Voor commissaris Bartholijns verdedigde Drieske zich als volgt, verklarend “te heten Leclercq, van Sint-Gillis-Waas, en dat hij tot driemaal toe getroffen zijnde door den donder, hij hierdoor dien uitslag bekomen had dat zijn bloed beladen was met een overvloedige elektrische vloeistof die groot genoeg is om die door aanraking te kunnen overzetten aan de personen die hem naderen ; het rhuismus is volgens hem enkel een te grote vermindering in het evenwicht van elektrische vloeistof waarmede eenieder beladen is, en de overstorting die hij door aanraking bewerkt, herstelt onmiddellijk den zieke”. Tot hier de theorie die Drieske met de grootste overtuiging uiteenzette op het politiecommissariaat. Na een ondervraging van twee uur werd Drieske op vrije voeten gesteld. Intussen steeg de spanning rond het proces. Er waren twee kampen: voor of tegen André Leclercq of André le Pinceur zoals men hem te Brussel noemde. In eigen streek en in het Gentse noemde men hem zelfs “den elektrieman”.

Er kwam nu zelfs verdeeldheid onder de dokters.

Donderdag 10 juni werd de zaak weer opgeroepen te Gent. Na het rekvisitorim van het Openbaar Ministerie droeg Meester Libbrecht de verdediging Drieske voor. Het Hof besliste de uitspraak tot de daaropvolgende week te verschuiven.

Andries De Clercq oefende ondertussen rustig verder zijn beroep uit. Op zaterdag 12 juni was hij weer te Brussel, in de herberg van dhr. Saunens, in de Leuvensestraat. Het succes dat hij op die dag behaalde was overweldigend. Vanaf dit moment ging Drieske op “visite” bij zijn patiënten.

De strijd tussen Drieske en het geneeskundig Korps werd definitief uitgevochten op woensdagvoormiddag 16 juni 1852.

In het nokvolle Gentse Justitiepaleis werd Drieske door het Hof van Beroep vrijgesproken, “aangezien hij geen toevlucht had genomen tot het toedienen of verkopen van bedrieglijke middelen en dus de aangehaalde feiten tot geen gekende tak van de geneeskunde te rangschikken waren”.

Drieske werd als groot triomfator naar buiten geleid, waar hem door de wachtende menigte een warme ovatie werd gebracht.

Drieske’s roem werd nu nog groter dan voorheen. Dankzij deze ophefmakende uitspraak werd hij vrijwel de beroemdste figuur uit het Vlaamse land.

Toppunt van roem.

In de zomer van 1852 bereikte Drieske Nijpers het toppunt van zijn roem. Een rijke zakenman, die enkele km. Buiten Gent woonde, leed aan het flerecijn. Hij was echter door zaken weerhouden en kon zich niet vrij maken om tot bij Drieske te geraken. Daarom stuurde hij zijn laarzen naar de wonderdokter. Drieske neep en wreef de laarzen en stuurde ze doordrongen van zijn “heilzaam vocht” naar de eigenaar terug. Vanaf het ogenblik dat de zakenman zijn laarzen aantrok was hij genezen op afstand. Hier en daar gingen stemmen op om voor hem een standbeeld op te richten. Een steendrukker uit Gent, dhr. Hemelsoet, vervaardigde en verkocht gelithografeerde portretten van Andries De Clercq. **Zie foto hiernaast)**

Het werd een zodanig succes dat in vele huizen de beeltenis van Drieske te vinden was. En het resultaat bleef niet uit! Verscheidene mensen, vooral reumatieklijders, verklaarden dat ze genezen waren door dit portret een tijdje in de hand te houden. **Nevenstaand “geneeskrachtig” portret van Andries De Clercq wordt in het Archief van de gemeente Sint-Gillis-Waas bewaard.**

Zo gingen herfst en zomer 1852 voorbij. Voor Andries waren het zeer drukke tijden. Hij werd schatrijk. Op 25 september 1852 werd Drieske’s dochter Marie-Louise te Sint-Gillis geboren.

Ziekte en dood.

Begin januari 1853 verspreidde zich het nieuws dat Andries De Clercq ernstig ziek was, en dat hem zelfs de HH. Sacramenten der stervenden waren toegediend.

Op zaterdag 8 januari 1853, te 17 u. overleed Drieske te Sint-Gillis. Hij was amper 10 dagen ziek geweest. De dag van de begrafenis werd een dag van rouw voor het hele Waasland.

Een weekblad van Sint-Niklaas schreef, duidelijk spottend: “We bejammeren zijnen dood, omdat hij alleen veel inbeeldige zieken kon genezen. Het spijt ons bijster dat hij zich zelve geen enkele neep heeft kunnen draaien om zijnen kostbaren levenstijd nog enige jaren te verlengen. Hij was amper 26 jaar oud.”

Na zijn dood werd door schilder De Stobbeleir een plaasteren afgietsel gemaakt van Drieske’s gelaat. Jammer genoeg is daar geen enkel spoor meer van te vinden.

Vooraanstaande poëten, volksdichters en liedjeszangers vonden in de dood van deze “held” een interessante inspiratiebron. De naam van Drieske Nijpers is nog lang blijven voortleven onder het volk.

Na zijn dood.

De meningen over de oorzaak van Drieske’s vroegtijdige dood waren zeer uiteenlopend. De meest bijgelovige is wel dat deze wonderman, door zoveel zieken te genezen, zoveel verschillende ziekten in zich had opgenomen, dat hij eraan bezweek. Anderen dachten dat hij door de dokters uit de weg was geruimd. Hij zou op een banket van geneesheren te Brussel vergiftigd zijn. Uit geloofwaardige bron werd vernomen dat Drieske aan tyfus bezweken is. Tyfus doet zich normaal voor in de warme zomermaanden, doch opzoekingen wezen uit dat het jaar 1853 de warmste januarimaand uit de 19^e eeuw heeft gebracht. Anderzijds was er tijdens deze periode een tyfusepidemie te Doornik die zich nadien heeft verspreid over de Vlaamse provincies.

Drieske is begraven op het oude kerkhof van Sint-Gillis. Daar dit volledig is opgeruimd heeft men van zijn graf geen spoor meer. Na zijn dood liet Andries een weduwe en twee kinderen achter. Nog in hetzelfde jaar is Drieske’s weduwe hertrouwd, op 9 nov. 1853 te Sint-Niklaas met Jozef Vael. Het nieuwe gezin vestigde er zich in de Spieveldstraat. Op 6 februari, toen ze 34 was, is de vrouw gestorven. Jozef Vael, haar tweede man, is hertrouwd en Drieske’s kinderen zijn dan bij bloedverwanten langs vaders zijde naar Kemzeke gegaan.

De zoon van Andries, Petrus, stierf op 20-jarige leeftijd en ongehuwd, te Kemzeke op 12 april 1868. Het meisje Marie-Louise (**foto hiernaast**) huwde te Kemzeke op 6 december 1871 met Jozef De Meester van St.-Gillis. Uit dit huwelijk werden 16 kinderen geboren. Marie-Louise De Clercq overleed te Kemzeke op 27 oktober 1923.

Onder : rouwprentjes van Drieske's dochter en haar echtgenoot.

Werkelijk genezen ?

Werden de mensen werkelijk door Drieske Nijpers genezen? De eeuwige vraag!

Men kan de "genepenen" in twee groepen indelen: zij die zeker waren gefopt te zijn, en zij die meenden genezen te zijn. De eersten zwegen om zich niet belachelijk te maken. Zij trachten zelfs andere zieken naar Drieske te sturen met hetzelfde praatje waar zij eertijds ingelopen waren. Zij die dachten dat zij genezen waren brachten uit erkentelijkheid ook nieuwe klanten naar de wonderdokter. Op die manier droeg iedereen bij om Drieske's faam en fortuin uit te breiden.

Een juiste verklaring voor de bovenstaande vraag zal waarschijnlijk nooit gevonden worden. Lees in dit verband ook de wetenschappelijke getuigenis, verder in dit artikel.

Valse Drieske's.

Gedurende de korte tijd dat Drieske zijn wondere genezende praktijken ugeoefend heeft had hij niet alleen last met het gerecht en kwade tongen, maar ook met mensen die hem zijn kunst benijdden en hem concurrentie wilden aandoen.

Te Kallo was er een Peerke de Wrijver, en in Antwerpen zelfs een nijpster, terwijl men hier en daar nog soortgelijke wonderdokters zag verrijzen, om door de lichtgelovigheid van de mensen wat geld te verdienen. Zo stonden op vrijdag 25 januari 1853 voor de correctionele rechtbank van Leuven twee kerels terecht, onder de beschuldiging van aftroggelarij. Eén van hen had zich uitgegeven voor Drieske Nijpers, terwijl de andere als medepllichtige werd beschuldigd. De valse wonderdokter kreeg drie jaar en zes maand gevangenisstraf en zijn gezelschap werd vrijgesproken.

In september 1853 (dus na Drieske's dood) dook nog een zg. Drieske op te Maldegem. Hij was er echter op tijd van onder gemuisd toen hij voelde dat de politie hem op de hielen zat.

Grappenmakers.

Naast deze valse Drieske's waren er ook grappenmakers die Drieske Nijpers en zijn kunst in het belachelijke wilden trekken.

Te Gent kwam op zondag 20 juni 1852 in het Sint-Sebastiaanshof, buiten de Keizerspoort, een valse Drieske opdagen. Voor de deur van de herberg zag het zwart van het volk. Onder de menigte bevonden zich allerhande zieken. De hele encensering stak flink in elkaar. Enkele grappenmakers, vrienden van de valse wonderdokter, waren er op krukken naar toe gehinkt alsof zij werkelijk gebrekkig waren. Drieske II deed enkele toeren, betastte de schijnkreupelen eens flink en plotseling wierpen deze hun krukken weg en dansten in het ronde. Iedereen geloofde het met het echte Drieske te maken te hebben. Tot natuurlijk de echte zieken en reumalijders aan de beurt kwamen. Het kwam spoedig uit dat de genezende behandeling van de valse wonderdokter krachteloos was, en Drieske II die het stilaan warm begon te krijgen, verliet de herberg onder voorwendsel dat hij bij andere zieken geroepen was.

Ook te Mechelen verscheen een valse Drieske. Hij hield raadplegingen in een herberg tegen het station en ging ook op visite bij de rijke mensen. Pas toen de kwakzalver de stad verlaten had verspreidde zich het nieuws dat Drieske die dag niet te Mechelen, maar wel te Gent geweest was. De zieken, die eerst beweerden dat zij genezen waren, voelden weer pijn, de kreupelen gingen weer even mank en de blinden zagen net zo weinig als voorheen. Naderhand is gebleken dat het gewaande Drieske en zijn vriend twee graanopkopers waren uit een naburige gemeente, die voor een weddenschap de rol van Drieske hadden gespeeld. Ze hadden echter geen geld aangenomen, zodat de grap vlug vergeven was. Eigenaardig genoeg voelden sommige mensen zich werkelijk genezen. Zij wilden niet geloven dat een valse Drieske hen behandeld had.

Ook te Leuven, Brussel en andere gemeenten, zelfs na de dood van Andries De Clercq, doken nog valse Drieske's op.

Wetenschappelijke getuigenis van Dokter Van Honsbrouck.

Dokter Van Honsbrouck, een geneesheer die werkzaam was in Eksaarde, heeft in open brief zijn indrukken onpartijdig weergegeven. Deze brief laat ons toe de middenweg te kiezen tussen het weergaloos succes en de dweperij met Drieske enerzijds, en de beschuldigingen van bedrog, vooral door geneesheren, anderzijds. In deze brief betoogt de dokter :”Andries De Clercq, nog onlangs iemand uit de geringe stand, ongeletterd, zonder opvoeding en ongekend in zijn eigen dorp, heeft zich op zo’n korte tijd met een faam weten te omringen en de aandacht op zich weten te vestigen, dat het zelden gezien is hoeveel, en met welk vertrouwen, zich tot hem wendden. Door hen op de pijnlijke plaats aan te raken en eens gevoelig te nippen geeft hij hen de indruk hen te genezen of toch hun pijn aanzienlijk en tijdelijk te verzachten. Daardoor gelooft Andries De Clercq zelf in zijn wonderbare kracht. De uitwerking op de zieken is immers zo weldoend dat men zelfs spreekt van mirakels. Noch de politie, noch het geneesherenkorps, noch hem verdacht makende tongen konden zijn roem tegenhouden. Het is moeilijk hier een juiste verklaring aan te geven. Een feit is dat, als Drieske’s kunst louter fantasie, bedrog of begoocheling is, of de mensen zich werkelijk niet beter voelen na de behandeling, van zo’n aanhoudend succes moeilijk sprake kan zijn. In elk geval is het geen zaak die door het gerecht of de politie uit te maken is. De wet kan echter wel verbieden de geneeskunde uit te oefenen zonder bijzondere machtiging. Maar welke wet kan verbieden om bij een medemens te gaan en te zeggen : “Druk uw handen op mijn zieke ledematen, want ik voel dat gij vermoogt ze erdoor te verlichten, en ik zal u ervoor belonen”?

Deze kwestie kan slechts door totaal onbevooroordeelde mensen onderzocht worden, en die zijn precies niet in de academie van geneeskunde en de gezondheidsdienst eerst te vinden.

De geneeskunde heeft tot heden slechts drie middelen ter beschikking: hygiëne, de natuur helpen, en tegengiften. De genezingen van De Clercq schijnen van een andere aard te zijn. Er schijnt immers een (niet-wetenschappelijke) wijze van genezen te bestaan die eerder de gevolgen dan de oorzaak van de ziekte ziet en deze wil wijzigen, genezen of wegnemen. En dat is voor mij de methode van De Clercq. Ze richt zich tot de pijn. Er schijnt immers een magnetische vloeistof (dierlijk magnetisme) te bestaan die door een sterke wil kan overgebracht worden, en die pijnstillend werkt. Wellicht is dat De Clercqs geheim.

Het schijnt me verstaanbaar dat men met de smart te bedaren inderdaad de oorzaak van de ziekte kan bedaren. Zo zouden de genezingen van De Clercq onder wetenschappelijk opzicht gerechtvaardigd kunnen worden, en bewijzen dat het magnetisme of de tussenkomst van een magnetische of elektrische vloeistof in staat is de pijn en daardoor soms werkelijke genezingen te bewerken.”

Tot hier de vereenvoudigde theorie van Dr. Van Honsbrouck.